

آموزش مصور احکام

طبق فتاویٰ حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای دامه

مجموعه‌ی مسائل و استفتائات پیرامون احکام

تکلیف، طهارت، وضو، غسل، تیمم، نماز، مسجد و روزه

با توضیحات تصویری، جدول و اینفوگرافیک

فقه‌روز

وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی

سرشناسه - خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸.

عنوان و نام پدیدآور آموزش مصوّر احکام، طبق فتاویٰ حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مد ظله)

مجموعه مسائل و استفتائات پیرامون احکام تکلیف، طهارت، وضو، غسل و...

تهیه و تنظیم موسسه‌ی اطللس تاریخ شیعه (کانون نشر احکام).

مشخصات نشر تهران: انتشارات انقلاب اسلامی، نشر فقه روز، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری ۴۳۳ ص. مصوّر.

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۱۳۳-۶-۵

قیمت ۱۸۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی قیبا

موضوع فقه حنفی - رساله‌ی عملیه

شناسه افزوده موسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی: دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مد ظله)

انتشارات انقلاب اسلامی، نشر فقه روز.

شناسه افزوده موسسه‌ی فرهنگی - هنری اطللس تاریخ شیعه، کانون نشر احکام

رده بندی کنگره ۹۳۱۳۹۳/۹/۶۲۱۸۳

رده بندی دیویی ۲۹۷/۳۴۲۳

شماره کتابشناسی ملی ۳۲۸۵۴۳۵

فقه روز

روزنامه و انتشارات انقلاب اسلامی

آموزش مصوّر احکام

طبق فتاویٰ حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مد ظله)

تهیه و تنظیم

موسسه‌ی اطللس تاریخ شیعه (کانون نشر احکام)

ناشر

فقه روز (وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی)

شمارگان

۵۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ

اول - زمستان ۱۳۹۳

قیمت

۱۸۰۰۰ تومان

شابک

۹۷۸-۶۰۰-۹۳۱۳۳-۶-۵

تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان دانشگاه جنوبی، کوچه‌ی عطارد، شماره‌ی ۷

تلفن: ۶۶۴۰۵۱۰۰ - ۶۶۴۸۳۶۹۵ - تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۸۳۹۷۵ - ۹۱۹۵۵۹۳۷۳۳

سامانه پیامکی: ۱۰۰۲۰۱۲۰ - صندوق پستی: ۱۳۱۸۵ - ۶۱۳

پست الکترونیکی: info@book-khamenei.ir

پایگاه اطلاع رسانی و عرضه‌ی مجازی: www.book-khamenei.ir

مقدمه

برقراری نظام جمهوری اسلامی به تعبیر رسای بنیانگذار آن، حضرت امام خمینی رحمه الله، از نعمت‌های بزرگ الهی بر مردم این سرزمین و تمامی مستضعفین جهان بوده است. مروری بر تاریخ پرافتخار این نهضت و شکل‌گیری نظام مقدس جمهوری اسلامی به روشنی نقش و تأثیر اصل مترقی ولایت فقیه و رهبری حکیمانه‌ی حضرت امام رحمه الله و پس از آن حضرت آیت الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی، را در هدایت انقلاب در کوران حوادث گوناگون روزگار نشان می‌دهد. مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی که وظیفه‌ی حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری را بر عهده دارد، در انجام همین وظیفه به انتشار کتابهای موضوعی به منظور نشر بیانات، دیدگاه‌ها و رهنمودهای معظم‌له در مقاطع، مناسبت‌ها و موضوعات مختلف می‌پردازد.

فراگیری تکالیف شرعی و احکام اسلامی در زوایای مختلف زندگی به ویژه اموری که همه روزه با آن سروکار داریم، یک ضرورت و وظیفه‌ی دینی برای عمل است؛ عملی که ضامن سعادت، جلب رحمت الهی و کامیابی دنیوی و اخروی است.

از این رو کاربرد روش‌های نو و جاذبه‌های هوشناری و هنری در عرضه‌ی مسائل مورد نیاز، برای یادگیری «باید و نبایدهای عملی»، بیش از دیگر امور اهمیت دارد.

کتاب حاضر شامل احکام فقهی در موضوع عبادات مطابق با فتاوای رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی) است که به کوشش موسسه‌ی اطلس تاریخ شیعه تهیه و تنظیم شده و از سوی نشر فقه روز وابسته به انتشارات انقلاب اسلامی عرضه می‌شود. آموزش مصور احکام مجموعه مسائل و استفتائات پیرامون احکام تکلیف، طهارت، وضو، غسل، تیمم، نماز، مسجد و روزه است که با استفاده از تصاویر و با رویکرد آموزشی در اختیار خوانندگان قرار می‌گیرد.

«موسسه‌ی فرهنگی، هنری اطلس تاریخ شیعه» به عنوان تهیه‌کننده‌ی این اثر با سپاس از تلاش‌های پژوهشگران محترم حوزه‌های علمیه و نظریه قابلیت فراوانی که پس از پیروزی انقلاب در گسترش احکام اسلامی پیش روست، برای کاستی زدایی از برخی نگاشته‌ها و روزآمد سازی شیوه‌ی نگارش و برخورداری از قالبی جذاب و بدیع، همراه با پاسخ به پرسش‌های نوپدید فقهی، از سال ۱۳۸۷ بر تدوین و تنظیم کتاب حاضر مطابق با فتاوای حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی) که اولین جلد از مجموعه‌ی چند جلدی آموزش مصور احکام می‌باشد، همت گماشت.

مراحل اجرای پروژه

پس از شش سال کار پژوهشی و استفاده از ۴۰۰۰۰ نفر ساعت، کتاب آماده چاپ گردید که مراحل اصلی کار بدین شرح است.

۱. بررسی و بازنگری طرح و کارشناسی‌های بایسته
۲. هم‌اندیشی و هماهنگی محققان در مسیر طرح با نظارت و راهنمایی ناظران
۳. شناسایی کتب فقهی و منابع دست‌اول مرتبط با موضوع کتاب، گردآوری استفتائات جدید و پرسش‌های متداول، نیز بررسی مقالات فقهی و تحقیقات موجود در پایگاه‌های اطلاع‌رسانی و...
۴. فیش‌برداری موضوعی از منابع و استفتائات مورد نیاز
۵. بازنگری و بازنگاری فیش‌ها
۶. دسته‌بندی پرسش‌ها و استفتائات جدید و بررسی نواقص محتوایی
۷. ارائه‌ی شرح تصاویر انتخاب شده به عکاس و تصویرگر برای آماده‌سازی تصاویر مربوط
۸. بازنگری و مقابله‌ی مجدد پاسخ‌ها و استفتائات با منابع اصلی و فرعی و توجه ویژه به مستندسازی فتاوا
۹. طراحی و چینش کتاب به صورت جذاب و ابتکاری و با رعایت مؤلفه‌های هنری.

ویژگی‌های کتاب

۱. بهره‌وری از منابع دست‌اول

اساس کار گروه، بررسی دقیق منابع دست‌اول فارسی و عربی بوده که مورد تأیید دفتر مقام معظم رهبری است؛ اعم از اجوبه‌الاستفتائات، استفتائات جدید، استفتائات موجود در پایگاه‌های اطلاع‌رسانی و استفتائات کتبی موجود در بایگانی مؤسسه‌ی اطلس تاریخ شیعه.

۲. غنی‌سازی مسائل و استفتائات

بر آن بوده‌ایم که در مسائل مورد نیاز مُکَلَّفین عزیز، به ویژه پاسخ به پرسش‌های نو و مورد نیاز آنان، نظرات مقام معظم رهبری گردآوری شود. از این رو در این مجموعه بیش از ۴۰۰۰ استفتای جدید مورد استفاده گردیده و سعی شده بیشتر به بیان احکام تکلیفی «واجب و حرام» و احکام وضعی «باطل و صحیح» بسنده شود.

۳. روان‌سازی متن

روان‌سازی واژه‌ها و یادکردهای فقهی، حذف اصطلاحات نامتعارف و استفاده از چارچوب‌های گوناگون با عنوان «توجه»، «نکته» و «پرسش» برای توضیح برخی واژه‌ها و آشنایی مخاطب با برخی مصادیق احکام، از نکات درخور توجه در این طرح است که برای نخستین بار صورت می‌گیرد.

۴. استفاده از داستان‌های اخلاقی و نکته‌های آموزنده و علمی

گاه متناسب با موضوع، داستان یا نکته‌ای خواندنی از زندگی اهل بیت (علیهم‌السلام) و علمای ربّانی با عنوان «بیاموزیم»، همچنین حکمت و چرایی برخی از احکام یا نکته‌های آموزنده‌ی اخلاقی، نیز یادسپاری‌هایی برای پیشگیری از وسوسه در احکام آمده که به تشویق و راهنمایی خواننده می‌پردازد.

۵. ارائه‌ی قانون کلی

در مواردی که حکم فقهی را می‌توان به گونه‌ی قاعده‌ای کلی بیان کرد، مسأله را با عنوان «قانون کلی» در کادر آورده‌ایم تا خواننده در موارد مشابه بتواند به آن مراجعه کند.

۶. تصاویر آموزشی و نمودارهای کاربردی

از نوآوری‌ها و جاذبه‌های قابل توجه در این طرح، بهره‌وری از تصاویر و نقاشی‌های آموزشی دقیق و کارشناسی شده و همچنین جدول‌ها و نمودارهای کاربردی در کنار متن است.

۷. طراحی شایسته

امروزه توجه به جذابیت‌های بصری و هنری در کنار متن و گزاره‌های کتاب، از نکات بسیار مهم آموزش، به ویژه ایجاد انگیزه برای مطالعه به شمار می‌رود؛ از این رو بهره‌گیری از افراد خلاق، استفاده از جاذبه‌ها و طرح‌های هنری از جمله ویژگی‌های مهم در کتاب حاضر می‌باشد.

۸. پیوندها

به کارگیری پیوندها و ارجاعات مناسب که مخاطب می‌تواند برای دیگر پرسش‌های خود در موضوع مورد نظر، به سایر بخش‌های کتاب مراجعه کند.

۹. خلاصه‌ی فصل

چکیده و خلاصه‌ای از مطالب هر بخش که در جمله‌هایی کوتاه و روان، ارائه شده است.

۱۰. فرهنگ اصطلاحات و لغات

از ویژگی‌های شاخص این کتاب ارائه‌ی اصطلاح نامه‌ای با معانی سلسلی و روان از واژگان دشوار فقهی در پایان کتاب است. همچنین تدوین اثر به نحوی انجام گرفته است که نفع آن عام و بهره‌گیری از آن برای همگان آسان باشد.

گفتنی است این مجلد اولین جلد از مجموعه‌ی کتب «آموزش مصوّر احکام» است و مجلدات بعدی در موضوعات احکام پزشکی، بانوان، ورزشی، رسانه، عزاداری، نو تکلیفان و... به زودی عرضه خواهد شد.

تکلیف

۵۲.....	راه تشخیص مجتهد اعلم
۵۳.....	اختلاف نظر در مورد اعلم
۵۳.....	بیروی از دیگران در تشخیص اعلم
۵۳.....	علم به اعلم بودن مجتهد دیگر
۵۳.....	تقلید از مجتهد میّت
۵۴.....	رعایت احتیاط پس از وفات مرجع
۵۴.....	ترک تقلید از مجتهد زنده پس از فوت مرجع
۵۴.....	باقی ماندن بر تقلید میّت
۵۴.....	رجوع از مجتهد زنده به مجتهدی که از دنیا رفته
۵۴.....	نقل فتوا
۵۵.....	راه به دست آوردن فتوای مرجع
۵۵.....	اعتبار استفتای اینترنتی
۵۵.....	تغییر فتوای مرجع
۵۶.....	تغییر دادن مرجع (عدول در تقلید)
۵۸.....	ولایت فقیه
۵۸.....	جایگاه ولی فقیه در فقه شیعه
۵۸.....	اطاعت از نماینده‌ی ولی فقیه
۵۸.....	سرپیچی از قوانین جمهوری اسلامی
۵۸.....	تقلید در موارد تفاوت نظر ولی فقیه و مرجع تقلید
۵۹.....	خلاصه‌ی فصل

۴۲.....	اهمیت تکلیف
۴۲.....	اهمیت تکلیف از منظر مقام معظم رهبری
۴۲.....	اهمیت یادگیری احکام شرعی
۴۳.....	عمل به احکام
۴۳.....	راه‌های عمل به احکام
۴۳.....	اقسام احکام
۴۴.....	شرایط تکلیف
۴۴.....	نشانه‌های بلوغ
۴۵.....	اهمیت تقلید
۴۵.....	ضرورت و لزوم تقلید در احکام
۴۶.....	اجتهاد و تقلید از دیدگاه معصومان علیهم‌السلام
۴۷.....	پیامدهای تقلید نکردن
۴۸.....	اعمال بدون تقلید
۴۸.....	تقلید در مستحبات و مکروهات
۴۸.....	تقلید در احکام ضروری دین
۴۹.....	رجوع به فتوای مرجع دیگر
۵۰.....	شرایط وجوب تقلید
۵۰.....	سنّ تقلید
۵۰.....	تقلید قبل از دوران بلوغ
۵۱.....	ملاک قدرت داشتن در تقلید
۵۱.....	شرایط مرجع تقلید
۵۲.....	شک در بقای شرایط مرجع
۵۲.....	عدالت مرجع
۵۲.....	تقلید از مجتهد اعلم
۵۲.....	وجوب تقلید از اعلم

تطهیر لباس با آب قلیل	۷۰
تطهیر بدن با آب قلیل	۷۱
تطهیر ظروف	۷۱
تطهیر ظرف نجس با آب قلیل و گُر	۷۱
ماندن رنگ	۷۱
تطهیر لباس در خشک شویی	۷۲
تطهیر بدن	۷۲
تطهیر بدن با آب قلیل	۷۲
تطهیر بدن میت	۷۲
چگونگی تطهیر داخل بدن	۷۳
خوردن و آشامیدن چیز نجس	۷۳
تطهیر دندان مصنوعی	۷۳
نجس شدن دندان پُر شده	۷۳
تطهیر زمین	۷۴
غُساله	۷۵
آفتاب	۷۶
پاک کنندگی آفتاب	۷۶
چیزهای پاک شونده توسط آفتاب	۷۶
شرایط پاک کنندگی آفتاب	۷۷
زمین	۷۸
پاک کنندگی زمین	۷۸
شرایط پاک کنندگی زمین	۷۸
مقدار راه رفتن برای پاک شدن	۷۸
کسی که با دست و زانو راه می رود	۷۹
استحاله	۸۰
تعریف استحاله	۸۰
حکم استحاله	۸۰

طهارت

معنا و اهمیت طهارت	۶۲
معنای طهارت	۶۲
اهمیت طهارت و پاکیزگی	۶۲
پاک کننده ها (مُطَهِّرَات)	۶۳
آب	۶۳
اقسام آب	۶۳
آب مُضاف	۶۴
آب مُطلق	۶۴
شک در مطلق یا مُضاف بودن آب	۶۵
آب باران، آب چاه و آب جاری	۶۵
آب گُر	۶۵
آب قلیل	۶۶
احکام آب ها	۶۶
پاک کنندگی آب	۶۶
حکم آب مطلق (خالص)	۶۶
آب مشکوک (مطلق یا مُضاف؟)	۶۷
آب مشکوک (گُر یا قلیل؟)	۶۷
فرق آب ها	۶۸
چگونگی تطهیر با آب	۶۸
تطهیر با آب گُر	۶۸
تطهیر با آب لوله کشی	۶۹
تطهیر ظروف با آب گُر	۶۹
تطهیر لباس با آب گُر	۶۹
تطهیر با آب قلیل	۶۹
تطهیر ظروف با آب قلیل	۷۰

۸۹..... پوست لب و جاهای دیگر.....	انتقال..... ۸۰
۹۰..... ذَبْح شرعی.....	تعریف انتقال..... ۸۰
۹۰..... تعریف ذبح شرعی.....	حکم انتقال..... ۸۱
۹۰..... اثر ذبح شرعی حیوان حرام گوشت.....	اسلام..... ۸۱
۹۰..... ذبح غیر شرعی.....	تعریف اسلام..... ۸۱
۹۰..... چگونگی ذبح حیوانات.....	حکم اسلام..... ۸۱
۹۰..... چگونگی ذبح شتر.....	تبعیّت..... ۸۱
۹۱..... شرایط ذبح حیوانات.....	تبعیّت و حکم آن..... ۸۱
۹۱..... پوست مُردار یا حیوان ذبح نشده.....	غایب شدن مسلمان و حکم آن..... ۸۲
۹۲..... پوست مار.....	برطرف شدن نجاست و حکم آن..... ۸۲
۹۲..... خون.....	استبرای حیوان نجاست خوار..... ۸۲
۹۳..... خون خشک.....	حکم و روش استبرای حیوان..... ۸۲
۹۳..... زردابه‌ی اطراف زخم.....	احکام تخلّی (دست شویی رفتن)..... ۸۳
۹۳..... خون زیر ناخن.....	حالت قرار گرفتن بدن..... ۸۳
۹۳..... خلط گلو و سینه.....	پوشش بدن..... ۸۴
۹۳..... خون مانده در بدن حیوان.....	مکان تخلّی..... ۸۴
۹۴..... خوک و سگ.....	تطهیر مخرج ادرار..... ۸۴
۹۴..... نگهداری سگ.....	تطهیر مخرج مدفوع..... ۸۵
۹۵..... شراب و مایعات مست‌کننده.....	نجاسات..... ۸۶
۹۵..... نجاست مُشکرات.....	انواع نجاسات..... ۸۶
۹۵..... آب انگور خوشیده.....	ادرار و مدفوع..... ۸۷
۹۶..... جوشیده‌ی خرما، مویز و کشمش.....	مَنی..... ۸۷
۹۶..... فُقَاع.....	تشخیص مَنی در مردان و زنان..... ۸۸
۹۶..... نجاست فُقَاع.....	مُردار..... ۸۸
۹۶..... ماء الشعیر.....	نجاست مُردار..... ۸۸
۹۸..... کافر.....	اجزای جدا شده از بدن انسان و حیوان..... ۸۹

آگاه کردن از خوردنی نجس	۱۰۴	تعریف کافر	۹۸
آگاه نمودن میهمان از نجاست غذا	۱۰۴	نجاست کافر	۹۸
اثبات نجاست	۱۰۴	اهل کتاب	۹۸
شک در پاک یا نجس شدن	۱۰۴	تعریف اهل کتاب	۹۸
خلاصه‌ی فصل	۱۰۵	احکام نجاسات	۹۹
		طهارت و نجاست چیزها	۹۹
		عامل نجس شدن	۹۹
		ملاقات (برخورد)	۹۹
		احکام مُتَنَجِّس	۹۹
		ملاقات چیز پاک با نجس	۱۰۰
		برخورد با بدن میت (قبل از غسل)	۱۰۰
		اشیای فرو رفته در بدن	۱۰۰
		خونی شدن غذا در دهان	۱۰۰
		عطرها و روغن‌های خارجی	۱۰۱
		شک در نجاست باطن اشیا	۱۰۱
		چگونگی نجس شدن آب‌ها	۱۰۲
		تغییر رنگ، بو و مزه‌ی آبها	۱۰۲
		از بین رفتن رنگ و بوی نجاست با مواد شیمیایی	۱۰۲
		نجس کردن اماکن و اشیای محترم	۱۰۲
		نجس کردن مساجد	۱۰۲
		نجس کردن حرم اهل بیت (علیهم‌السلام)	۱۰۳
		تطهیر جلد قرآن	۱۰۳
		استفاده از اشیای نجس	۱۰۳
		نجس شدن یکی از دو طرف یا لباس	۱۰۳
		نماز و طواف با بدن یا لباس نجس	۱۰۳
		خوردن و آشامیدن چیز نجس	۱۰۴
		آگاه نمودن دیگران از نجاست اشیا	۱۰۴